

ספר הנצחה

דגן ורטמן ז"ל

"יֵשׁ בּוֹ יֵשׁ בִּי בְּצֵלוֹ, יְחִי יוֹד גְּדוּלָּתוֹ יִפְרֹחַ חַי כְּאֶפְסוֹ; זְכָרוֹ, כִּי יֵין לַבְנוֹן"

הושע י"ד, ח

נולד ביום

כ"ד שבט תשל"ז (12.2.1977)

נפל ביום

י' בטבת תשס"ט (5.1.2009)

תוכן עניינים

2.....	רס"ן דגן משה ורטמן ז"ל
3.....	ילדותו של דגן
4.....	תקופת התיכון
5.....	סיפור תרומתו לצה"ל
7.....	תפילת יזכור
8.....	חברים מספרים
12.....	דגן הארץ
14.....	מלחמת אור בחושך (מפי הרב דוד יפה)
16.....	דבר הסטודנט
17.....	דבר התלמיד

רס"ן דגן משה ורטמן ז"ל

- 1977 - דגן משה ורטמן נולד בשנת תשל"ז בשכונת ארמון הנציב בירושלים
- 1984 - משפחתו עוברת ליישוב מעלה מכמש שבחבל בנימין כאחת מהמשפחות המייסדות.
- דגן היה חניך בבני עקיבא ובהמשך מדריך בתנועה .
- את לימודי בית הספר היסודי וחטיבת הביניים למד בבית ספר בישוב השכן -עפרה בסיימו את לימודי החטיבה, דגן עבר ללמוד בישיבת ירושלים לצעירים.
- בהגיעו לגיל הגיוס, דגן דוחה את גיוסו ולומד בישיבת ההסדר "אור-עציון".
- לאחר שנה בישיבה עולה דגן לירושלים, ללמוד בישיבת "הר- המור" שהוקמה אז.
- לאחר 6 שנות לימוד דגן מתגייס לצה"ל ביום כ"ד חשוון תשס"א (22.11.2000) . לאחר זמן מה בצבא, דגן חוזר לישיבה. לאחר חצי שנה של לימוד בישיבה דגן חוזר לצבא וחותרם קבע בחטיבת גולני. דגן תפקד בשלל תפקידים פיקודיים בצבא. ולאחר מכן (2008) יצא לחופשת לימודים מהצבא ולמד בישיבה.
- דגן חוזר לצבא בתחילת מבצע עופרת יצוקה כדי להשתתף במבצע החיוני ומתפקד כקצין בחפ"ק הגדודי.
- ביום י' טבת תשס"ט (5.1.2009) נהרג דגן מאש כוחותינו, לאחר שפלוגת שריון טעתה בזיהוי מבנה חדר הפיקוד הגדודי ופתחה באש לעבר המבנה.
- בן 32 בנופלו.

יהי זכרו ברוך!

ילדותו של דגן

דגן ורטמן נולד בכ"ד שבט תשל"ז שבת פרשת יתרו (12.2.1977) בשכונת ארמון הנציב בירושלים להוריו דבורה ואליהו. ילד אמצעי, אח לשחר מנחם, מעין זאב, תמרה ורדה וכרם שלם.

בגיל 4 עברה משפחתו לישוב מעלה מכמש שבחבל בנימין. דגן למד בבית הספר בעפרה את לימודי היסודי. במהלך הלימודים דגן התגלה כתלמיד מוכשר, כספורטאי מצטיין, כמנהיג וכחבר. הוא היה דמות משפיעה ביותר בין חבריו.

דגן שיחק ופעל בקבוצת הקט-סל של אליצור ירושלים, דגן הצטיין שם באופן המיוחד שלו. כאשר דגן לא שיחק עם השחקנים במגרש הוא עזר ועודד את שחקני הקבוצה.

דברי ציון לוי, חבר ילדות של דגן. מתוך מכתב ששלח למשפחתו של דגן: *"אני זוכר כי דגן התבלט כבר בילדותו כמנהיג. הוא שיחק בתפקידו כרכז ומשך אחריו את כל שאר שחקני הקבוצה. גם בשעה שהקבוצה לא שיחקה היטב, דגן עודד את כולם בהתלהבות, מחא כפיים או אמר מילה טובה לשחקן שלא כל כך הלך לו. הכל עשה בשקט ובצניעות שכה היו אופייניים לו עוד בילדותו."*

דגן היה חניך בבני עקיבא ובהמשך היה גם מדריך בבני עקיבא.

דגן המשיך את לימודי חטיבת הביניים בבית הספר בעפרה.

תקופת התיכון

לאחר שסיים את חטיבת הביניים בעפרה עבר דגן ללמוד בישיבת ירושלים לצעירים שבקרית משה (ישיבה תיכונית). שם דגן המשיך להתגדל בתורה שכה חיבב וכה אהב. שם דגן התחיל את חייו כבוגר וניכר היה שאדם גדול עומד בפניך.

דברי מיכאל לוצקי חבר כיתתו של דגן, מתוך דברי הספד שכתב בקהילת המנחמים של דגן באתר האינטרנט www.evelnet.co.il כאן קטע מדבריו: "בדגן היה שילוב מיוחד במינו בין השאיפה לגדלות, חוסר הסתפקות בקיים ושאיפה להתעלות מתמדת בעוצמות שבדרך כלל כוללות גם רצון לפרוץ ולצאת ממסגרות קיימות נוקשות; וכל זה יחד עם פשטות ונועם שקשרו יחד איתם גם לויאליות ונאמנות למסגרת הקיימת. לא עקבתי אחריו בתקופת שירותו הצבאי אבל כמעט אין לי ספק שמפקדיו ופקודיו יסכימו גם הם עם ההגדרה הזו.

ככלל, הוא היה התגלמות של המושג תורת ארץ ישראל בה משתלבים כל צדדי המציאות בהרמוניה מותאמת. היו בו בעת ובעונה אחת אידיאליסטיות בלתי מתפשרת יחד עם חום אנושי שקשוב לאדם עם כל חולשותיו ומבין אותן גם כשאינו מצדיק אותן. היה לו מבחינה רוחנית ותרבותית מקום עצמי מבורר יחד עם הקשבה לקולות אחרים במציאות ונתינת מקום להם, באופן שמשדר לבריות הנאה מהקשר איתם גם כשאינם בדיוק מ'אותו סוג' שלו."

סיפור תרומתו לצה"ל

משסיים שש שנות לימוד התקבל ליחידה המובחרת שלדג אבל החליט להתגייס לחטיבת גולני "דגן" אמר שהוא רוצה להרגיש את כלל ישראל" ולכן הלך לגולני לאחר מכן יצא לקורס מ"כים וקצינים והתקדם בתפקידים פיקודיים שונים. תפקידו האחרון היה כמ"פ בפלוגה הוותיקה של גדוד 13 בגולני. לאחר שסיים את התפקיד יצא לחופשת לימודים, אותה התכוון להעביר בלימוד תורה בישיבת הר המור. "הוא נאבק שיוכל ללמוד תורה במקום לעשות תואר אקדמאי". וכשממשלת ישראל החליטה לצאת למבצע עופרת יצוקה דגן ז"ל התנדב להגיע לגדוד והוא שובץ בתפקיד קצין בחפ"ק הגדודי, ונהרג מפגיעת פגז שנורה בטעות על ידי כוחות צה"ל.

בתקופת שירותו בצבא דגן קיבל שלל אותות הצטיינותו בהם מצטיין אוגדתי, מצטיין גדודי בקורס קצינים ומצטיין פלוגתי בטירונות.

דמותו של דגן צנועה באופן מפתיע. גם בתמונותיו מתגלה בחור צנוע ועדין, נחבא אל הכלים באופן שכמעט אינו מאפשר לחבר בינו לבין סיפורי הגבורה. ואולי דווקא משום כך, פה טמונה עוצמתו. הסמל שלו סיפר איך כשפגש לראשונה את דגן, הוא לא ממש התרשם ממנו. לאט לאט, כשהפלוגה התחילה לעבוד, והוא שם לב שהמ"פ (דגן) לוקח חלק בשמירות, היה לו לא נעים מזה. דגן אפילו לא נפנף בזה, הוא פשוט היה הוא.

בסוף כולם עשו מה שדגן עשה. דגן לא ביקר או ביקש מהם להתנהג אחרת, הוא פשוט היה מה שהוא, ואנשים התפעלו וזה מצא חן בעיניהם, והם עשו כמותו. הוא בכלל לא היה מטיף ולא מחנך אחרים. בדמות שלו הוא היה מחנך. הוא היה מגיע הביתה ומיד מחליף את המדים, כדי שלא תהיה בו שררה. כשקיבל את דרגת הסרן הוא נשאר עם דרגתו הקודמת, עד שיצא מהבסיס כי הדרגות לא עניינו אותו.

"הוא היה בחור רזה מאוד, אבל כשהוא נתן צ'אפחה - אנשים לא הבינו מאיפה העוצמה מגיעה, מאיפה הכוח. הוא ישן שעתיים בלילה ואכל מעט מאוד. אביו מספק לכוחו הפיזי הסבר רוחני: "מתוך הקישור האמיתי לכלל ישראל היה לו כוח, זה מה שהניע אותו. גם בשבת בבית הוא בקושי היה אוכל. הוא היה מפצח גרעינים, יושב במטבח ולומד משהו. גם בחרמון, מספר המג"ד שלו שהוא עצמו היה לובש בגדים וחרמונית ושמיכות וכל מה שהיה לו - ולדגן לא היה קר בכלל. הכוח שלו לא היה פיזי, כי הוא היה צנום מאוד. זה בא ממקום אחר, ועל הנקודה הזו סובבים השיעורים בישיבה."

תפילת יזכור

יִזְכְּרֵנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵינוּ בְּיָמֵינוּ
הַנֶּאֱמָר נִסְתָּר מִן הָעֵינַיִם, יִלְיָצֵב אֶת אֶהָגֵלִישׁ אֵל,
וְכָל לֹחֲמֵינוּ חֲתָרוֹתָנוּ יִבְוֹתֵנוּ חֲמֵנוּ
בְּמַעַר כֹּוֹתָנוּ, וְכָל נִשְׁמָה יִלְחָמוּ וְדָעִין
וְהַבֵּט חֲוֹנָא נִשְׁמָה שֶׁ עָרָה אֶת פְּנֵי שָׁמַיִם
בְּמַלְחָמָה עֵלֶת קוֹמָתָנוּ אֵל,
וְכָל לֵשׁ נִרְצָה חֲבָאֵר שֶׁמֶת חוּצָה לָהּ
בְּיָמֵינוּ צָחִים אֵל גּוֹנֵה עָרוֹנוּ.

יִזְכְּרֵנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵינוּ בְּיָמֵינוּ
וְחֲמֵנוּ דִּתְּגִבּוֹרָתָנוּ שֶׁ עָרָה צוֹנָם סִיּוֹנוֹתָנוּ
אֶת שֶׁנִּסְתָּר עֵלֶת כְּבֹדָה.

יְהִי יוֹחֵל עָרָה כֹּוֹתָנוּ אֶת לֵעֵטוֹרָתָנוּ חוֹנוֹ
חֲתוּמֵנוּ יִסְבֵּל לֵעֵטָנוּ אֵל לֵל דּוֹרְדָנוּ

חברים מספרים

טל ויזל

לעתים רחוקות ידיי רועדות על המקלדת, אבל כך חשתי כשניגשתי לכתוב את הדברים על רב-סרן דגן ורטמן שנהרג במבצע עופרת יצוקה – מבצע שיצא לדרך בחנוכה לפני שלוש שנים, והוא בן 32. בעשרה בטבת נפגע דגן מאש כוחותינו, ומהפיצוץ שפגע במבנה בו שהו, נהרגו הוא וחבריו - סמ"ר נתאי שטרן וסמ"ר יוסף מועדי.

דגן, אוהב האדם, העם והארץ, תלמיד ישיבת 'הר המור' שנלחם בעוז ובגבורה, שסלל את דרכו בעבודת המידות כימסילת ישרים' - נקטף, והותיר אחריו מורשת מפוארת, והורים, משפחה וחברים המנסים יום-יום להמשיך ולצעוד במסלול שהתווה.

עוד כשהגעתי לביתם של הוריו, ד"ר אלי ודבי ורטמן במעלה מכמש, חשתי בתחושת ההוד האופפת את הבית, עוד בירידה במדרגות האבן, במעבר בין השיחים העוטפים את הכניסה אל הבית - ודמותו הצנועה של דגן הניכרת בכל פינה ומכל רגע בשיחה עימם. אלי ודבי אינם מדברים הרבה דיבורי סרק. דגן ותחושת השליחות שהותיר אחריו, הם קריאת הכיוון להוריו בכל אשר הם עושים להמשכת מורשתו אחרי שנפל.

השיחה הארוכה בינינו נקטעת מספר פעמים. בכל פעם שהם מרגישים שיש צורך שאבין לעומק משהו שעדיין אינני יודעת על דגן, הם עוצרים, ואלי ניגש אל הספרייה עמוסת הספרים ושולף ממנה עוד חוברת עם לקט שיחות לזכרו, ועוד חוברת של דברי הספד ומכתבים. דגן המשיך משיבת 'הר המור' לשירותו הצבאי, וכמו ששיבת 'הר המור' הייתה אבן דרך בחייו של דגן, כך היא גם בפעילות הנצחתו.

"בשבת שהיינו ביחד עם דגן בבית", נזכר אביו, אלי, "היה לנו מעין-חידון: אם אתה זוכה במיליון דולר, מה אתה עושה עם הכסף? דגן אמר שהיה קונה דירה להשקעה בשביל הישיבה. אחרי שנהרג הילדים שלנו הסבו את תשומת ליבנו לכך שאחת מפעולות המשכת דרכו צריכה להיות תרומה כלשהי ל'הר המור', כמו שהוא רצה, לעשות דברים טובים לישיבה. אנחנו מחפשים ומתייעצים מה לעשות שתהיה נביעה של דגן שקשורה לישיבה. משהו שיביא אנשים לרצות להיות כמוהו, ולעזור עם זה ל'הר המור'."

חיבור נדיר בין תורה למעשה

בחופשת הלימודים האחרונה שלו חזר ורטמן לישיבת הר המור, שהייתה עבורו בית רוחני. הוא נלחם על הזכות לצאת לחופשת לימודים שלא לצורך אקדמי, כדרישת הצבא, אלא על טהרת הקודש. "הוא לא היה יכול לשאת את המחשבה שמישהו סופר לו את דפי הגמרא לצורך ציון", מספר אחיו שחר. "אני לא יודע להעיד על עצמי אם הייתי טוב או לא", כתב דגן באחד המכתבים שהשאיר אחריו, "את זאת ישפטו חיילי ומפקדיי. אך מה שעשיתי ומי שהייתי נבעו מאותן שנים של לימוד בישיבה".

גם בשנותיו בצבא שילב לימוד תורה בהתמדה ובסדרי גודל לא רגילים. את הניווטים בבה"ד 1 עשה בריצה מהירה כדי להספיק ללמוד עוד כמה דפים מאחד הספרים הקטנים שהיו מונחים דרך קבע בכיסו. המפקד שלו בקורס קצינים כתב למשפחה שדגן ייצג גשר בין האבות המייסדים של האומה ובין מכונניה בעת הזאת: "יש בקרבנו אנשי תורה גדולים, ויש בקרבנו אנשי מעשה גדולים, אך חיבור שלם, אחד, הרמטי, בנשמה אחת ובגוף אחד, לא זכיתי לראות עד אשר פגשתי בדגן".

"באחת השבתות ישבנו בבית הכנסת בבסיס, וכל אחד למד לעצמו משהו, מאחוריי ישב מישהו שלמד מסכת בבא קמא. פתאום דגן נכנס, כולו מאובק מפתיחת ציר של הבוקר, ניגש אליו ושאל באיזו סוגיה הוא. דגן ישר התחיל לדבר על כל המהלך של הסוגיה, פשט ורש"י, ראשונים ואחרונים, כאילו יצא עכשיו משיעור בישיבה. כאילו כל השעות האחרונות הוא לא היה עם העיניים על הגדר והאצבע בשמורת ההדק. כאילו כל מה שבאמת העסיק אותו זאת הסוגיה הזו. באותם רגעים לא ידעתי מה לחשוב. אני יושב פה כבר כמה זמן, בקושי מצליח להתרכז בספר פשוט, ודגן חוזר מאובק מפתיחת גדר וישר ניגש לספר"

(בנימין קרפלס, חייל של דגן).

סיפורו של עידו חברוני

את רס"ן דגן ורטמן הכרתי לילה אחד בלבד. לילה הזוי במעבה האדמה באחת מפסגות החרמון. לילה שהבהיר לי כמה מורכבת משמעותו של הביטוי "שמו הולך לפניו".

היינו קבוצת מפקדים קטנה מפלוגת מילואים של השריון וחיכינו באחד המוצבים התחתונים של החרמון לסיור שייקח אותנו למעלה, למוצב שבו היינו אמורים להעביר את הלילה. מפקד הסיור, סמל צעיר ועייף מגולני, הגיע לבסוף וניסה להסביר לנו בשפה לא ברורה (תוצאה של פער הגילאים, חוסר ההיכרות שלנו עם הסלנג הצבאי העדכני ומחסור בשעות שינה משני הצדדים) מדוע לא נוכל, ככל הנראה, להגשים את משימתנו (לרכב יש פנצ'ר... נהג לא רוצה לבוא... בדיוק יצא הביתה... אין אישור). לא הכול הבנו, אבל מילה אחת שבה ונשנתה כמו לחש קסם: דגן (במלעיל). "צריך לשאול את דגן", "דברו עם דגן", "דגן מחכה לכם למעלה".

הדגן המסתורי אכן התערב והעניינים הסתדרו. הגענו למעלה והובלנו לתוך המוצב המחופר. ההליכה במסדרונות התת-קרקעיים הזכירה לי את דרכו של קפטן וילארד אל הקולונל קורץ בסרט "אפוקליפסה עכשיו". פסענו בדרך אפלולית ונפתלת, אור מנורות צהוב מאיר את דרכנו, קולוניאליסטים לבנים בלב עולם שבטי ולא מוכר. מכל פינה ניבטו אלינו דגלים צהובים ירוקים וציורים של קופי ענק אווזים בחרבות ובשאר כלי משחית. ברוכים הבאים למוצב של "קופי הדממה", הפלוגה המבצעית של גדוד 13. ככל שקרבנו למרכז המבוך, הלך והתגבר רעם התופים. חיכיתי בקוצר רוח לראות מיהו הענק המאיים ששולט בכל הסבך הזה, מיהו העכביש שיושב במרכז הרשת.

כשהגענו למרכז המוצב התבררו שני דברים: שרעש התופים בוקע מרמקולים המשדרים מוסיקת טראנס ושדגן בדיוק הוקפץ. נציג המקומיים, רס"פ עוג בחולצה שחורה הדוקה על שרירים תפוחים, לקח אותנו בינתיים לחדר האוכל וערך לנו שם שולחן מלא מטעמים במצוותו של דגן. אכלנו ושבענו ודגן לא הגיע. היינו עייפים והלכנו לישון (במיטות שפינו עברנו החיילים במצוותו של דגן), לא לפני ששמענו כמה סיפורי גבורה על המ"פ הנערץ, דגן.

"קום, דגן הגיע"

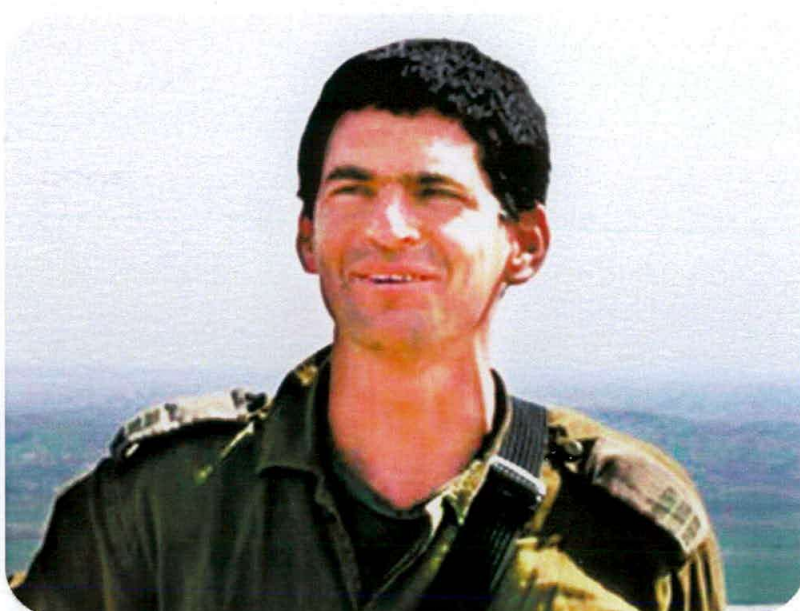
באמצע הלילה התעוררתי מטלטולים עזים: "קום. דגן הגיע והוא רוצה לראות אתכם". קמנו, התלבשנו והלכנו בעקבות הרס"פ למשרד המ"פ. הנה, עוד רגע, ניפגש עם מלך ההר. נכנסנו. על הקיר דגל ישראל, על השולחן "יאיר", ספרו של משה שמיר על מפקד הלח"י. ומאחורי השולחן – דגן. צעיר, כמעט ילד, צנום ומחייך – חיוך גדול, עייף וחם. הוא החליף כמה מילים עם הרס"פ, וידא שכולם אכלו ושהכול תקין, ביקש שיכינו לנו תה חם ופנה לתדרך אותנו על המשימה שלנו.

באותו רגע הבנתי שהתלות הגדולה של הפלוגה באיש הזה לא נובעת מפיקוד ריכוזי או מן־הלי משמעת אימתניים, אלא מהכמיהה של הילדים המגודלים האלו למגע ידו האבהית של האיש הקטן הזה, מצימאון ללטיפה, למילה טובה, שהיו לו בשפע. החיילים האלו לא העריצו את מפקדם בשל גבורתו או מיראת עונשו, אלא בגלל האהבה הגדולה שהוא העניק להם, בגלל החום שהוא הקרין והאוזן הקשבת שהייתה לו לצרכים הבסיסיים שלהם.

בתום חודש המילואים שבנו הביתה מן החרמון ודגן וחייליו ירדו לחברון. השבוע הם נכנסו לעזה. אתמול בערב דגן נהרג מפגז טנק. והיום עשרה בטבת, יום הקדיש הכללי. היום נמהל האבל שלנו על חורבן הבית הראשון עם זיכרון אלפי היהודים שמתו ואיננו

יודעים מתי והיכן ועם הכאב הנורא על חיילים צעירים שנפלו בקרב. ואין מילים של נחמה ותמיד קשה מנשוא להבין.

אבל אפשר, אולי, קצת להתחזק מן הידיעה שהחיילים האלו הלכו לקרב כנציגיה של מדינה עצמאית ולא כבניו של עם נרדף. ואפשר, בוודאי, לשאוב כוחות מההיכרות עם האישיות המיוחדת של האנשים האלו, ילדים-חיילים שלא אהבת הקרב ורדיפת השררה משכו אותם לצבא, אלא החוס והאנושיות; שלא שנאת האדם, אלא אהבת האדם, נותנת להם את הכוח להתמיד במשימה הקשה של שמירת ביטחון המדינה.

דגן הארץ

"זאת כנראה אחת הכתבות הקשות שאכתוב בחיי". כתבה עיתונאית העיתון "ישראל היום", אמילי אמרוסי, לא בגלל מסך דמעות שמשתלט ומכסה באמצע הכתיבה - הרי כבר ערכתי ריאיונות רבים עם משפחות שכולות, וכבר סובבתי את מסך המחשב בגרון נשנק, לא מסוגלת להמשיך לכתוב. גם לא בגלל יפי אישיותו של הנופל שנרו כבה - הרי כולם היו טובי לב ומוכשרים. רס"ן דגן ורטמן, הלוחם הבכיר ביותר והמבוגר ביותר שנפל במבצע עופרת יצוקה שהחל לפני כשנתיים, היה אדם שקשה לכתוב עליו אמת בלי שזו תיתפס כהגזמה פראית.

כל מי שורטמן, איש קבע שבכלל היה בעיצומה של חופשת לימודים והתעקש להיכנס לעזה עם פרוץ המבצע, נגע בו מדבר על דמות ניסית, אגדית, לא אמיתית. בשנתיים שחלפו מאז נפילתו נקראו 25 ילדים דגן, על שמו. פקודיו ומפקדיו משוכנעים שלולא נהרג היה הופך ברבות הימים לרמטכ"ל צה"ל. רבנים בכירים בטוחים שהיה צומח להיות רב גדול, ענק תורה מופלא. אביו סבור שדגן, בפשטות ובענווה האופייניים לו, היה משלב בחייו עיסוק בחקלאות.

"לא יכול להיות שהוא מת, ובעצם, לא יכול להיות שהוא היה חי", כתב חברו יצחק בזק, "יש כאלה שאחרי מותם אומרים עליהם: התהלך בינינו מלאך ואנחנו לא ידענו. אבל אנחנו ידענו, ואמרנו, וצעקנו, ודיברנו מאחורי גבו, ובפניו (עד שחטפנו סטירה), וקינאנו וניסינו להידמות לו - וכשלנו. ושוב ניסינו, וכמעט התייאשנו. עוד בחייו".

אני קוראת את המכתבים הרבים שהגיעו למשפחה לאחר שנהרג, שומעת את החברים, את העדויות על אדם שקורץ מחומר אחר, את הסיפורים על היכולות הפיזיות נדירות, על החתירה לשלמות במידות הנפש, על מפקד נערץ שהיה כולו פשטות וצניעות, ולא מצליחה לחבר את הפאזל. תלמיד חכם אמיתי, כזה שחובש את ספסלי בית המדרש משש בבוקר ועד שתיים בלילה, ומפקד פלוגה בגולני, כזה שיודע לשיר את כל השירים של הפלוגה. "זה לא נכון לומר שדגן עסק בחיבורים שבין קודש לחול, שהיה מין גשר בין חומר לרוח, הוא פשוט היה אחד", מנסה אחיו הצעיר כרם (24) לדייק את דמותו של דגן, "אנחנו חיים באקווריום שיש בו הגדרות לכל דבר, ודגן הגיע מחוץ לאקווריום הזה ובכלל לא ידע על קיומן של ההגדרות. היה לו עולם מושגים מפותח, עתידי".

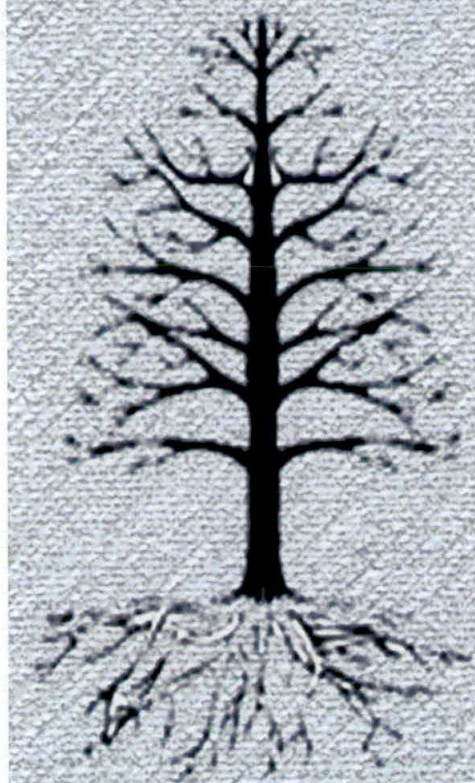
שיר שנכתב בידי דגן ורטמן ז"ל

לך לך

מילים: רס"ן דגן ורטמן ז"ל

מבצע: דיוויד ברוזה

במקום בו החושך הופך
לאור, הזיקנה לחכמה,
הרצינות והקשיות לטוב ויושר,
החולשה והרפיסות לגבורה,
חומרנות רגילה לאומץ
ועיזוזיות, לשם ארצה להגיע.
לך-לך אל האדמה, אל עץ
השדה ואל פריו.
אהוב בו וצמח איתו, כי
באותו בן בך אתה אוחז.
מעפר אתה ועד אשר לא
תשוב שמה
אל קו היושר והמשפט האומץ
והחדות,
לא יהיה לעץ במה לתת
שורשיו,
והאדם עץ השדה.

מלחמת אור בחושך (מפי הרב דוד יפה)

השבוע, במהלך המלחמה בדרום, אירעה טעות חמורה. וכוחות צה"ל ירו בטעות על חיילי צה"ל אחרים. במהלך הירי נהרגו ארבעה חיילי צה"ל, ונפצעו יותר מעשרים.

בין ההרוגים היה קצין בדרגת רב-סרן בשם דגן ורטמן הי"ד (ה' ינקום דמו). דגן היה בן שלושים ואחת, ולפני שהתגייס לצבא למד דגן תורה שש שנים בישיבה בירושלים. לאחר שנות לימוד שבהן למד הרבה תורה ואמונה, התגייס דגן לצה"ל. בצבא הוא לא רצה להיות חייל פשוט, אלא התגייס לחטיבת גולני, ובהמשך דרכו הצבאית הוא הפך להיות קצין והיה מפקד של גדוד חיילים.

לפני חודשיים יצא דגן לחופשה מהצבא, ובמהלך החופשה הוא רצה ללמוד עוד שנתיים בישיבה ולהתחזק באמונה ובתורה.

לפני כשבועיים התקשרו מהצבא אל דגן, ושאלו אותו האם הוא מוכן להצטרף למלחמה. דגן הצטרף לחבריו הלוחמים, ובמהלך הלחימה הוא נהרג. יהי זכרו ברוך.

מול דגן ושאר החיילים, עומדים חיילי חמאס, וכל מי שמתעדכן באירועי החדשות רואה את ההבדל הגדול בין החיילים שלנו הקדושים והעדינים, לבין אנשי החמאס הרשעים והאכזריים, שרוצים לפגוע באזרחי מדינת ישראל וגם אינם מרחמים על אחיהם הערבים. אנשי החדשות מספרים שחיילי החמאס רצים ברחובות כשהם מחזיקים ילדים קטנים בידיהם, כיוון שהם יודעים שחיילי צה"ל שנפשם רחמנית, לא יפגעו בהם מחשש שגם הילדים הקטנים ייפגעו. כמו כן מתחבאים מפקדי החמאס מתחת לבתי חולים של ילדים, כשהם יודעים שחיילי צה"ל שיבואו לפגוע בהם, יפגעו גם בילדים קטנים.

כשאנו רואים דמות קדושה וטהורה כמו של דגן ורטמן הי"ד, ולהבדיל, כשאנו רואים את חיילי החמאס האכזריים, אנו יכולים לראות כיצד האור עומד ונלחם מול החושך, והרחמנות מול הרשעות והאכזריות, צריכים אנו להודות לה' שאנו בצידם של הקדושים והטהורים, ולא חלילה בצד השני.

תפילתנו שכמו שבחג החנוכה עזר לנו ה' ומסר 'טמאים' ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים', כן במהרה יכניע אויבנו תחתינו ויכניע את כל שונאינו.

המפקד

לימדת אותי לזרוק רימון,
ובעם ישראל לתת אמן.

לימדת אותי כניסה למצבי ירי,
ואהבת ארץ טהורה מה היא.

לימדת אותי איך על אויב להסתער,
ואיך לתת את כל כולי למען האחר.

לימדת אותי כיצד לדבוק במטרה,
וכיצד מהשמיים לקבל את היראה.

לימדת אותי לדעת להעריך את עצמי,
אך עם זאת לדעת גם מתי להשפיל מבט.

לימדת אותי את ההבדל בין עצבות לדיכאון,
וכיצד לגלות את הפרטים שמעבר להגנה.

לימדת אותי איך על חיילים צריך לפקד,
כי לא לימדת אותי איך עם איבדונך אפשר להתמודד.
- המפקד.

דבר הסטודנט

זו השנה הראשונה שלי שאני משתתף בפרויקט הזה שבו סטודנט מלווה ילד או קבוצה של ילדים וכותבים ביחד ולומדים ביחד על אדם שלפעמים כלל לא הכירו והמעשים שלו והגבורה שלו גרמו לכך שיהיו סמל ומודל לחיקוי לציבור.

את דגן ז"ל לא הכרתי לפני. לאחר שלמדתי וקראתי עליו, ביחד עם יעקב, תלמיד מבית ספר נועם שאותו ליוויתי במהלך הפרויקט, המון חומר ומאמרים שמספרים על דגן עצמו ועל האישיות הנפלאה שלו וכמה שהוא עשה חיל בכל מקום שהוא היה, חשבתי לעצמי אם יש כאלו אנשים מדהימים ונפלאים כמוהו שנותנים את עצמם ותמיד שם למען האחר, למה אי אפשר להכיר אותם עוד בחייהם וללמוד מהם ישירות? אני מאמין שכל אחד היה רוצה שיהיה לו מדריך ודמות שיוכל לחקות במהלך חייו ודמות אשר תראה לו את הדרך הנכונה בחיים. אני בטוח שדגן היה יותר ממדריך ומורה דרך נהדר לחיים לכל ילד/נער/מבוגר.

על מצוות קידוש השם כתב הרמב"ם בספר המצות מ"ע ט: "עניין זאת המצווה אשר אנחנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמתית בעולם". ולעניות דעתי, מצוות קידוש השם בחיים היא מצווה יותר גדולה שאז אנו בוודאי מפרסמים את האמונה האמתית הזאת בעולם, דגן עשה את שניהם קיים קידוש השם בחייו וגם קידוש השם במותו. ועליו אפשר לומר "אשרי יולדתו".

אני רוצה לומר תודה רבה על כך שזכיתי ללמוד על דגן ורטמן ז"ל ומתוך כך גם ללמוד ממנו ולקחת איתי לחיים המון מוסר ודרך חיים.

אבי יעקובי

סטודנט מלווה בפרויקט תשע"ג.

דבר התלמיד

אני לא זכיתי להכיר את דגן הי"ד וכנראה שלא הייתי מכיר אותו עד שהוא היה מגיע לתפקיד בכיר בצבא או בעולם התורני או בשניהם יחד. ואני עדיין חושב שאני לא מכיר אותו בצורה האמיתית שלו, כאדם שחי בינינו באמת, אבל מה שאני כן חושב שאני קצת מכיר בו זה מה שהוא השאיר אחריו - ערכים, מעשים, דאגה לאחר, אנשים שמתגעגעים, אבל בעיקר התנהלות מקודשת ומיוחדת.

הוא השאיר לנו תמונות, זיכרונות ובעיקר הוכחה שכן, יש אנשים כאלה!! אנשים מיוחדים שנותנים ונותנים ודואגים לכולם הכל מתוך אהבה לאדם וראייה טובה ומיוחדת.

מה היה הייחוד של דגן ז"ל מתוך כל שאר גיבורי ישראל וגדולי האומה? לדגן לא הייתה אפילו שאלה האם להתבלט ולהיות מיוחד ושונה משאר האנשים בגבורתו אלא תמיד רצה להיות הוא הפשוט שלא מתבלט מבין האנשים והייתה בו ענווה חזקה מאוד ותמיד רצה להיות ביחד עם כולם וכך דווקא לרומם את הכלל ולהפכו לטוב יותר ומיוחד. ככה היה דגן. רבים מאיתנו שקראו בחוברת הזאת או במקום אחר על דגן ז"ל בוודאי יגידו "נכון זה אדם גדול חבל שאני לא יכול לחשוב כמוהו, איך שהוא חושב ועוזר לאחרים כי דגן אדם גדול ואני אולי פחות".

חלקכם אולי חושבים את זה: "טוב, אז בוא נעשה כאן שינוי קטן בחשיבה הזאת". בואו נגיד "טוב אדם גדול" אז מה נעשה עם הידיעה שהיה כאן פעם אדם כזה, שחי בינינו אז הנה דעה קטנה כדי להנציח את זכרו של דגן הי"ד. בואו נשנה את הגישה אליו ואל פועלו בואו כל אחד ואחת מאתנו שקרא את החוברת והכרנו אולי רק קצת את דגן, בואו נבחר תחום אחד בהתנהלותו של דגן וניקח אל החיים שלנו. בואו ננסה להשתפר בתחום אחד באורח חיינו ואנחנו יכולים לנסות ללמוד את זה ממנו מהיחס שלו אל חברים או סתם אנשים שלא הכיר, או בדאגתו לחבר ולאחר, אולי ננסה ביחד להיות קצת יותר כמו דגן הי"ד לפחות בתחום אחד. וכנראה שבדרך הנצחה זו הוא היה שמח. כזה הוא היה, לא רצה שיפארו אותו!

של כולכם,
יעקב, תלמיד בישיבה תיכונית נעם.